

Til Justitsministeriet

Sendt pr. mail til

Forvaltningsretskontoret@jm.dk

med kopi til anw@jm.dk

Dansk Journalistforbunds hørings svar vedrørende udkast til lov om undtagelse fra offentlighedsloven ifm. Scandinavian Star-undersøgelse, j.nr. 2022-7610-0013

Dansk Journalistforbund kommer hermed med hørings svar over udkast til forslag til lov om delvis undtagelse af den uafhængige taskforce om reder-, ejer- og forsikringsforholdene vedrørende Scandinavian Star fra reglerne i lov om offentlighed i forvaltningen mv.

Sammenfatning af Dansk Journalistforbunds indstilling til lovudkastet:

Fra Dansk Journalistforbunds side anerkender vi, at man fra regeringens og Folketingets side tager skridt til en dybere undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken.

Vi kan også i udgangspunktet have en vis forståelse for et ønske om at kunne undtage nogle konkrete dokumenter og udsagn fra muligheden for aktindsigt.

Det er imidlertid Dansk Journalistforbunds holdning, at man i lovudkastet har lagt sig på et alt for omfattende niveau for undtagelse fra aktindsigt. Det vil konkret hindre offentlighedens mulighed for indsigt i undersøgelsen, og kan desuden få betydning for tilliden til undersøgelsens resultater. Dette vil vi udbyde herunder.

Taskforcen har til opgave at undersøge økonomiske forhold, der kan have relevans for den tragiske skibsbrand. Oplysninger herom vil have meget stor interesse for offentligheden i Danmark, Norge og Sverige og særlig interesse for pårørende til ofrene.

På denne baggrund er det meget besynderligt, at Justitsministeriet foreslår, at offentlighedens og berørte personers ret til indsigt ikke skal omfatte oplysninger til taskforcen.

Det fremgår af kommissoriet, at taskforcen ved afslutningen af undersøgelsen skal afgive en redegørelse, der skal være "udfærdiget på en sådan måde, at den er egnet til offentliggørelse". Hvis lovforslaget vedtages, skal taskforcen tage vidtgående hensyn til interesser i hemmeligholdelse. Det vil sandsynligvis betyde, at væsentlige oplysninger holdes uden for taskforcens redegørelse.

Offentlighedsloven giver mulighed for konkret begrundede undtagelser, der er nødvendige for at varetage væsentlige hensyn til retshåndhævelsens effektivitet og kildebeskyttelse.

Dansk Journalistforbund
Medier & kommunikation

The Danish Union of Journalists

Gammel Strand 46
1202 København K
Danmark

+45 3342 8000
dj@journalistforbundet.dk
journalistforbundet.dk

Lovforslagets generelle hemmeligholdelse vil både skade undersøgelsens kvalitet og undergrave tilliden til undersøgelsen. Det er svært at se et fornuftigt formål med at ned-sætte taskforcen, hvis den ikke skal notere og journalisere vigtige oplysninger, og hvis oplysninger generelt undtages fra retsreglerne om indsigt.

Lovforslaget

Lovforslagets § 1, stk. 1 undtager alt materiale, der indgår i taskforcens undersøgelse. Undtagelsen fra aktindsigt er uden tidsbegrænsning. Den betyder desuden, at taskforcen ikke vil være omfattet af offentlighedslovens regler om notat- og journaliseringspligt.

§ 1, stk. 2 betyder, at personer, der er omtalt i materialet, fratages retten til egen acces.

§ 1, stk. 3 bestemmer, at interne dokumenter, som en offentlig myndighed afgiver til undersøgelsen, fortsat vil kunne undtages som interne dokumenter, hvis der anmodes om aktindsigt hos myndigheden. Undtagelsen betyder, at danske myndigheders overvejelser og vurderinger i forbindelse med tidligere undersøgelser, vil kunne hemmeligholdes uanset videregivelse til taskforcen.

Undtagelserne fra offentlighed og egen acces skal træde i kraft den 15. juni 2022 – cirka midtvejs i den periode, taskforcen forventes at arbejde. Indtil da gælder reglerne om indsigt for det materiale, som taskforcen har indhentet som led i arbejdet, der startede den 15. oktober 2021.

Undersøgelsen af reder-, ejer- og forsikringsforhold må forventes at have stor interesse i Norge og Sverige. Hvis myndigheder i Norge og Sverige efterspørger oplysninger bliver de omfattet af offentlighedsregler i Norge og Sverige, medmindre regeringen vil afvise at give oplysninger til myndigheder i nabolandene.

Abstrakte begrundelser for at lukke generelt for indsigt

Som baggrund for lovforslaget henviser Justitsministeriet til, at taskforcen og følgegruppen med repræsentanter for Folketingets partier vurderer, at det vil kunne skade undersøgelsen, hvis der bliver offentlighed om det materiale, der "løbende" stilles til rådighed for taskforcen.

Justitsministeriet bruger tre argumenter (lovforslagets bemærkninger pkt. 3.1.2):

- 1) Offentlighed vil kunne hindre gennemførelsen af efterforskningsmæssige skridt i en eventuel efterfølgende politimæssig efterforskning.
- 2) Flere interviewede har over for taskforcen givet udtryk for bekymring for mulige konsekvenser af interviews, hvis andre får kendskab til den information, de giver.
- 3) Myndigheder i andre lande vil formentlig ikke give oplysninger, medmindre der sikres fortrolighed.

Offentlighedsloven giver mulighed for konkret begrundede undtagelser

Offentlighedsloven giver mulighed for at undtage oplysninger, når væsentlige hensyn taler for, at særligt opregnede interesser vil lide skade ved aktindsigt (§ 33).

Hensynet til effektiv retshåndhævelse af lovovertrædelser samt hensyn til sigtede, vidner og anmeldere kan begrunde undtagelser (§ 33, nr. 1). Konkrete vurderinger kan f.eks. begrunde undtagelse for at undgå, at vidner kan samstemme forklaringer eller for at beskytte en kildes identitet.

Hvis der konkret vurderet er væsentlige risici for repressalier mod en kilde, kan oplysning om identiteten også undtages for at undgå, at aktindsigt tjener et retsstridigt formål (chikane og lignende) jf. offentlighedsloven § 9, stk. 2, nr. 2. Tilsvarende hensyn kan begrunde undtagelse fra offentlighedslovens og databeskyttelseslovens regler om egen acces.

Væsentlige hensyn til gennemførelsen af offentlig kontrol kan konkret begrunde undtagelse af oplysninger, indtil undersøgelsen er afsluttet (§ 33, nr. 2).

Lovforslagets generelle undtagelser vil alvorligt forringe undersøgelsens troværdighed

Lovforslaget undtager derimod generelt og uden tidsbegrænsning fra retsreglerne om offentlighedens og berørte personers indsigt.

Henvisningen til efterforskningsmæssige hensyn i lovforslaget og bemærkninger forudsætter ikke konkrete vurderinger. Lovforslagets generelle undtagelse giver alvorlige risici for at skade undersøgelsen.

Offentlighed kan gøre det vanskeligere at komme med falske og vildledende forklaringer, fordi andre med kendskab til forholdene kan korrigere og supplere oplysninger (jf. Retsplejerådets bemærkninger om offentlighed i retsplejen, betænkning 1427.2003, kap. 2, afsnit 2.3.).

Personer, organisationer og myndigheder har ikke pligt til at give oplysninger til taskforcen, og nogle vil formentlig afslå interviews og videregivelse af information, hvis de ikke får løfte om, at taskforcen undlader registrering og/eller holder oplysninger fortrolige. Oplysninger, der skal hemmeligholdes, vil dog have ringe værdi for taskforcens undersøgelse.

Aktindsigt kan give journalister og medier mulighed for at informere offentligheden om taskforcens undersøgelser inklusiv afvisning af interviews. Offentlighed kan desuden styrke mulighederne for undersøgende og dokumentarisk journalistik, der kan supplere taskforcens undersøgelser.

Efterforskningsmæssige hensyn, der taler mod offentlighed, har særlig betydning, mens undersøgelsen pågår. Offentlighedslovens mulighed for konkret begrundede undtagelser af oplysninger giver mulighed for at afslå aktindsigt i oplysninger, mens undersøgelsen foregår. Efterfølgende offentlighed kan modvirke falske og vildledende oplysninger.

Hensyn til kildebeskyttelse for at undgå repressalier kan begrunde beskyttelse af en kildes identitet, men kan ikke begrunde lovforslagets generelle undtagelser, der betyder, at væsentlige oplysninger om reder-, ejer og forsikringsforhold kan hemmeligholdes.

Lovforslagets generelle undtagelse fra offentlighedsloven og fra databeskyttelsesreglerne om egen acces er en alvorlig tilsidesættelse af hensyn retssikkerheden. Lovforslaget

betyder, at både rigtige og falske oplysninger om personers ageren kan blive videregivet til taskforcen, uden at omtalte personer har mulighed for indsigt og indsigelse.

Der har været kritik af danske myndigheders tidligere undersøgelser i forbindelse med Scandinavian Star. Lovforslaget vil forhindre, at der kommer mere offentlighed om danske myndigheder ageren.

Taskforcen bliver med lovforslaget generelt undtaget fra aktindsigt inklusive dokumenter og oplysninger, der modtages fra myndigheder. § 1, stk. 3 betyder desuden, at dokumenter og oplysninger, der bliver videregivet fra myndigheder til taskforcen, fortsat vil kunne undtages som interne, hvis der anmodes om aktindsigt ved en myndighed.

Oplysninger om faktiske forhold vil både med og uden lovforslaget være omfattet af aktindsigt ved en myndighed (offentlighedsloven § 28). Oplysninger om myndigheders overvejelser og vurderinger i forbindelse med tidligere undersøgelser vil med forslaget fortsat kunne hemmeligholdes som interne, uanset videregivelse til den uafhængige myndighed, som taskforcen er.

På den baggrund sammenfatter Dansk Journalistforbund sin holdning, som det kommer til udtryk i indledningen af dette høringssvar.

Hvis dette høringssvar giver anledning til uddybende spørgsmål eller kommentarer, står vi gerne til rådighed.

Venlig hilsen
Dansk Journalistforbund